Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 42. Braşovŭ, Mercurĭ 22 Februarie (6 Martie) 1889.

Propunerea lui Gajary şi naţionalităţile.

I.

Braşovŭ, 21 Februarie v.

Unŭ amicŭ alŭ fóiei nóstre întrebă în articululŭ, ce l'amŭ publicatŭ erĭ, că óre naţionalităţile nemaghiare n'au şi ele unŭ cuvêntŭ de dişŭ în cestiunea limbei în armata comună?

Mai încape óre îndoiélă, că într'o cestiune atâtŭ de importantă, noi Nemaghiarii nu putemŭ sĕ fimŭ nepăsătorĭ faţă cu cele ce se petrecŭ în dieta unguréscă şi afară din dietă în adunările unguresci?

Nu este óre tocmai despreţuirea şi încălcarea dreptului de limbă alŭ popórelorŭ nemaghiare punctulŭ cardinalŭ alŭ gravaminelorŭ lorŭ? Şi iertatŭ ar fi a admite, că Nemaghiarii arŭ pute trece cu nepăsare peste acestŭ punctŭ tocmai acum, când contrarii lorŭ politicĭ şi naţionalĭ s'au pusŭ în luptele lorŭ pentru dreptulŭ limbei maghiare pe acelaşĭ terêmŭ principiarŭ, pe care stau şi ei, Nemaghiarii, în lupta pentru dreptulŭ limbei lorŭ naţionale.

O deosebire de formă între lupta de limbă ce-o portă adĭ Ungurii şi între lupta de limbă a naţionalităţilorŭ nemaghiare s'ar pute afla numai în împrejurarea, că cei dintâi se razimă şi pe faptulŭ, că limba maghiară este decretată prin lege ca limbă a statului. Dér nicĭ chiar din punctŭ de vedere alŭ legilorŭ unguresci nu se póte susţine acésta deosebire într'unŭ modŭ, care ar eschide îndreptăţirea naţionalităţilorŭ nemaghiare de a pretinde la rêndulŭ lorŭ aceleaşĭ concesiunĭ pentru limba lorŭ maternă, ce le pretindŭ şi Ungurii relativŭ la esamenulŭ de oficerŭ, a le pretinde nu numai faţă cu esamenele de oficerŭ în armata comună, ci şi faţă cu esamenele de oficerŭ în armata honvedilorŭ.

Aceeaşĭ lege prin care s'a decretatŭ limba maghiară ca „limbă a statului" (art. de lege 44 din 1868 „despre egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ,") normézĕ în § 17, ca instrucţiunea secundară până la universitate sĕ se facă în *limba maternă* a popórelorŭ respective.*)

De ce se tractézĕ însĕ în controversa asupra esamenelorŭ de oficerŭ, decă nu de aceea ca tinerilorŭ, carĭ în scólele medii învaţă în limba lorŭ maternă, sĕ li se facă posibilă şi depunerea esamenului de oficerŭ în limba lorŭ maternă?

Amŭ vĕdutŭ proiectulŭ de resoluţiune alŭ deputatului Gajary, pe care l'a primitŭ şi ministrulŭ br. Fejervary, şi care prin urmare va fi fără îndoială primitŭ şi de maioritatea dietei. Acestŭ proiectŭ de resoluţiune pretinde în punctulŭ 1 ca voluntarilorŭ pe unŭ anŭ din ţĕrile coronei ungare „sĕ le fiă permisŭ a se folosi în decursulŭ esamenului de oficerŭ de limba statului."

Tinerii ungurĭ se vorŭ pute dér ajuta cu limba lorŭ maghiară la esamenele de oficerŭ. Ce se va întêmpla însĕ de pildă cu tinerii românĭ, carĭ au absolvatŭ o scóla secundară cu limba de propunere română şi nu se vorŭ pute esprima cum se cade nicĭ în limba germană, nicĭ în limba maghiară? De ce se nu se pótă folosi şi aceştia în decursulŭ esamenului de limba lorŭ maternă, după ce aceeaşĭ lege, pe care se întemeiază postulatulŭ lui Gajary în privinţa „limbei statului" recunósce apriatŭ îndreptăţirea limbelorŭ nemaghiare şi prin urmare şi a limbei române în scólele secundare?

Armata comună a fostŭ până acuma singura instituţiune, în sînulŭ căreia s'a respectatŭ egala îndreptăţire a limbilorŭ, pe câtŭ numai au concesŭ interesele serviciului, care se face în limba germană, ca limbă oficială a ei. Decă se va realisa însĕ propunerea lui Gajary se va introduce şi în sînulŭ armatei *privilegiulŭ limbei maghiare* şi astfelŭ se va cresce şi 'acolo germenele certelorŭ şi alŭ desbinărilorŭ, ce esistă pe tóte celelalte terêmurĭ.

Orĭ cum arŭ voi sĕ sucéscă şi sĕ resucéscă Gajary cu ai sĕi sensulŭ şi litera art. de lege 44 din 1868, este şi rĕmâne necontestabilŭ, că prin propunerea sa se deschidŭ şi în armata comună porţile nedreptăţirilorŭ şi a părtinirilorŭ, concedându-se întrebuinţarea unei singure limbĭ pe lângă cea germană la esamenele de oficerŭ, în defavórea tuturorŭ celorlalte limbĭ negermane şi nemaghiare.

Domnii Gajary, Fejervary ş. a. dóră nu vorŭ voi sĕ susţină, că interesele conducerei şi ale organisaţiei armatei comune arŭ pretinde ca numai Maghiarilorŭ sĕ li-se facă concesiunĭ în privinţa limbei materne, ér celorlalţĭ nu. Asemenea nu credemŭ sĕ aibă dumnealorŭ curagiulŭ a susţine, că pentru calificaţiunea de voluntarŭ pe unŭ anŭ s'ar cere studii mai înalte academice, carĭ conformŭ memoratei legĭ suntŭ a se face în limba maghiară, şi cumcă n'ar fi de ajunsŭ cunoscinţele câştigate în şcólele secundare, în carĭ după aceeaşĭ lege tóte limbele suntŭ egalŭ-îndreptăţite!

Nu-i destulŭ, că după pracsa unguréscă de adĭ, care respectéză numai acele disposiţiunĭ ale legilorŭ, ce suntŭ favorabile Maghiarilorŭ, ér pe celelalte le calcă şi violéză mereu, Nemaghiarii suntŭ sistematicŭ respinşĭ din funcţiunĭ în tóte ramurele administraţiei publice? Nu-i destulŭ că tóte posturile civile suntŭ ocupate m ai numai de Maghiarĭ? Sĕ se mai introducă acum acésta pracsă şi în armată, unde, uşurându.se esamenulŭ de oficerŭ numai pentru Maghiarĭ, posturile de oficerŭ sĕ pótă fi ocupate cu timpulŭ érăşĭ numai de ei, rĕmâind pentru Nemaghiarĭ ca pentru „cetăţenii de a doua mână" deschisă numai cariera de gregarŭ orĭ celŭ multŭ de suboficerŭ, bunăóră cum se întêmplă de faptŭ în armata honvedilorŭ?

Câtŭ de monstruosŭ se pare lucrulŭ, totuşĭ pregătirile ce le facŭ guvernamentalii ungurĭ pentru pretinsa domolire a spiritelorŭ în cestiunea §-lui 25 alŭ legei militare, nisuescŭ a introduce acea nenorocită pracsă şi în armată.

Insuşĭ ministru-preşedinte Tisza a mărturisitŭ tendinţa acésta în vorbirea sa ţinută Joia trecută în dietă.

*) § 17. După ce succesulŭ instrucţiunei publice, din punctŭ de vedere alŭ culturei generale şi alu binelui obştescŭ este celŭ mai înaltŭ scopŭ alŭ statului, ministrulŭ de instrucţiune e datorŭ, de a îngriji câtŭ se póte mai multŭ pentru aceea, ca cetăţenii fiecărei naţionalităţĭ din ţéră, décă trăiescŭ la olaltă în masse mai marĭ, sĕ se pótă cultiva în apropierea ţinutului ce'lŭ locuescŭ în *limba lorŭ maternă*, pănă acolo, unde se începe cultura mai înaltă *academică*."

DIN AFARĂ.

O declaraţiă a regelui Milanŭ.

„Times" publică discursulŭ ce regele Milanŭ l'a ţinutŭ cu ocasia deschiderei exposiţiei vinicole la Nişŭ şi atrage atenţia asupra pasagiului din discursŭ, în care Milanŭ insistă asupra legăturilorŭ de prietenia ce există între Serbia, Austria şi Germania. Regele Milanŭ a declaratŭ între altele, că póte pune 200,000 ómenĭ la disposiţia întreitei alianţe.

O alocuţiune a Papei.

Alaltăerĭ la amédŭ Papa a primitŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Nume vechĭ (istorice)

Suntŭ o mulţime de nume proprii folosite de Românii de astădĭ, care-şĭ au originea lorŭ dela nume vechĭ (istorice) romane. Cu tóte acestea mulţĭ şi dintre ai noştri, póte neiniţiaţĭ în istoria strămoşilorŭ noştri, a Romanilorŭ, séu póte molipsiţĭ de presiunea nemilósă a sistemului predominantŭ politicŭ de astădĭ, se încercă a le căuta originea lorŭ în limba poporului mai de aprópe, adĭ stăpânitorŭ, séu în oricare altă străină, numai în cea romană nu. Ei nu suntŭ cu consideraţiune la desvoltarea limbei şi a numelorŭ proprii în limba nostră. Ei voescŭ fiesce-care nume propriu a-lŭ deriva, şi îi caută óre-şĭ careva însemnătate, deşi adeseorĭ înzadarŭ. Mai departe scapă din vedere administraţiunea politică şi justiţia, care numai romană nu a fostŭ, şi apoi în diverse epoce au schimositŭ numirile curate românescĭ, prefăcêndu-le în străine, e destulŭ sĕ le vĕdă astădĭ aşa după cum ni-se arată şi sĕ deducă la originea lorŭ maghiară, orĭ alta străină.

Nicĭ sĕ nu mai amintimŭ mania şovinistică de maghiarisare a lui S. O. et tutti quanti, care face din Nimoescĭ „Vajdafalva", din Hollodŭ „Hidastelek", din Zavoenĭ „Zugany", şi din Petrelenĭ „Kanyarosd" etc. Mai avemŭ sĕ ţinemŭ contŭ şi de feudalismulŭ ruginitŭ alŭ evului mediu, care se impunea cu tótă forţa popórelorŭ de pe atuncĭ. Adeseorĭ unŭ domnuţŭ, *ex diis minorum gentium*, îşĭ impunea numele sĕu propriu unorŭ comune, oraşe séu locuitorĭ, cu scopŭ sĕ'i rĕmână numele pentru eternitate. Cunoscŭ comună, în care mai toţĭ locuitorii se numescŭ cu numele Rakoczi — locuitorii suntŭ toţĭ românĭ, — nu este aci vorba de Rakoczy de Rakolczfalva, séu de Rakoczy de Felsővádász, ci probabilŭ că vre-unŭ domnŭ de pămêntŭ numitŭ Rakoczy şĭ-a impusŭ numele sĕu propriu iobagilorŭ sĕi, dându-se cu totulŭ uitărei numele românescĭ curate.

Fiesce care omŭ de onóre trebue sĕ ţină strinsŭ la numele curatŭ şi originarŭ alŭ lui, doórece în acelŭ nume se reoglindéză părinţĭi, moşii şi strămoşii lui; acela este firma familiei lui, care'i dă dreptŭ la moştenirea părintéscă şi la drepturile naţiunei sale avitice, şi sĕ se feréscă de natura Cameleonului şi de reuniunile, ce şĭ-au luatŭ în programŭ schimbarea şi diformarea numelorŭ ce nu convinŭ sistemului şovinisticŭ de astădĭ.

In alte state nicĭ că se permite usulŭ schimbărei numelorŭ, ca sĕ nu se conturbe ordinea şi sĕ nu se producă confusiune în familiile cele vechĭ, prin ce uşorŭ s'ar pute forma unele pretensiunĭ închipuite faţă de posesiunĭ şi avere.

Acele nume vechĭ, după câte am aflatŭ, suntŭ următórele, carĭ le aducŭ quasi de specimine, deórece vorŭ fi nenumĕratŭ de multe, a cărorŭ producere ar; întrece cadrulŭ acestei foi e destulŭ sĕ amintimŭ numai câteva dintre ele, mai vêrtosŭ nume luate din istoria Romanilorŭ vechĭ şi puţine din istoria Grecilorŭ.

Aemilius Papus a trăitŭ pe la 280 a. chr., a fostŭ unulŭ din comisiunea trimisă la regele Pirrhus sĕ trateze de eliberarea prinşilorŭ în lupta dela Heraclea. Acestŭ nume îlŭ pórtă şi astădĭ mulţĭ Românĭ, dér puţinĭ credŭ a fi nume curatŭ românescŭ, ci mai mulţĭ ţinŭ a fi nume propriu formatŭ din numele comunŭ *preotŭ*, unguresce *pap* (lelkesz), dreptŭ ce îlŭ şi scriu acuşĭ cu doi *p* acuşĭ cu unulŭ, în fine=*Papp*—*Pap*, *Pop* şi *Popŭ*, apoi *Papfi* (papfiu), *Popfiu* (fiu de popă) şi alte multe variaţiunĭ, ca şi cum predecesorii acestora arŭ fi fostŭ toţĭ preoţĭ (popĭ), deşi nu arŭ fi avutŭ atâte parochiĭ, şi de aci numele.

Aemilius Paulus, consululŭ romanŭ că dutŭ în lupta dela Cana, unŭ bărbatŭ de spiritŭ şi cu inimă nobilă la Romanĭ, acestŭ nume ocure adeseorĭ la Românii de astădĭ, numele de *Paulŭ*, *Pavelŭ* este numele unorŭ familii întregĭ, streinii au făcutŭ din elŭ *Pál*—*Páll*. Avemŭ comune românescĭ *Paulisiu*—*Paulescĭ* etc.

Alexander Balas, unŭ nume din lumea vechiă, pretendentŭ la tronulŭ Syriei, pentru care s'a luptatŭ cu unŭ óre care Demetriu pe timpulŭ luptei Machabeilorŭ pentru independenţa Palestinei dela Syria a. 161 a. chr. Acesta asemenea se află în usŭ la Românĭ, unii îlŭ scriu *Balaşiu* cu terminaţiune românéscă, ér alţii *Balázs* cu terminaţiune unguréscă, ca şi cum s'ar deriva dela *Magyar-Balázs*, unŭ comandante alŭ lui Mathia I, pe când adevĕrata lui origine este vechiă.

Annius Lucanus, nepotŭ alŭ lui Seneca şi poetŭ, unŭ agerŭ criticŭ alŭ facultăţii poetice închipuite a lui Nero

pe cardinalii și pe prelații, carĭ au venit sĕ'i gratuleze la aniversarea încoronărei și la ḑiua nascerei sale. La adresa cetită de cardinalulŭ Monacco Lavalletta, rĕspunse Papa:

„La intrarea în anulŭ alŭ 80-lea alŭ etății mele și în alŭ 12-lea anŭ alŭ pontificatului meu, simțŭ în aceste grele timpurĭ pentru guvernarea bisericei trebuința de a cere ajutorulŭ lui Dumneḑeu. Cardinalii cunoscŭ tóte greutățile faptice în Europa, și situațiunea nesigură, amenințătóre, prin care sufere și biserica; căcĭ lipsită de suveranitatea și independența în lucrare și supusă unei țĕrĭ străine, biserica sufere la tóte pericolele, cărora este espusă Italia înăuntru și înafară.“

Papa face apoi amintire de turburările cele mai nouĕ din Roma, de încurcăturĭle din atară, prin carĭ s'au născutŭ între catolicĭ îngrijirĭ pentru Papa și situațiunea seriósă, ce 'i-se pregătesce religiunei în Italia,

Seḑice, că biserica s'ar bucura în Italia de o mai mare libertate ca în alte țĕrĭ. Acésta nu e adevĕratŭ, ḑice Papa, căcĭ singurŭ faptulŭ răpirei puterei lumescĭ invólvă o acțiune gravă îndreptată în contra independenței Papei. Vătĕmarea bisericei prin greutățile, ce se facŭ episcopilorŭ, refusarea sĕu trăgănarea exequatorului. nouĕle pretensiunĭ de patronatŭ, greutățile în privința recrutărei preoțilorŭ, desființarea ordinelorŭ religióse, eschiderea bisericei dela instrucțiune, noulŭ codŭ penalŭ, confiscarea aprópe desĕvîrșită a bunurilorŭ preoțescĭ, atacurile îndreptate în contra pielorŭ fundațiunĭ și altorŭ instituțiunĭ și scutulŭ datŭ inimicilorŭ bisericei și sectelorŭ: suntŭ dovedĭ de ajunsŭ, că bisericei în Italia 'i lipsesce libertatea. Acésta este cu atâtŭ mai stricăciosŭ pentru Italia, cu câtŭ biserica i-a adusŭ aminte, că este în interesulŭ popórĕlorŭ de a rĕmâné fidele principiilorŭ religiunei, spre a satisface datorințelorŭ lorŭ.

Italia va simți acésta din causa ingratitudinei sale mai multŭ, ca alte țĕrĭ. E o nebunia a crede, adause Papa, că Italia va prospera, décă va continua rĕsboiulŭ uriciosŭ în contra bisericei. Gândéscă-se poporulŭ italianŭ bine despre acésta și întórcă-se la o atitudine mai bună și la bunele tradițiunĭ ale părinților. Papa încheia cerêndŭ ajutorulŭ lui Dumneḑeu și rugându-se de sprijinulŭ cardinalilorŭ în aceste grele timpurĭ.

Incidentulŭ Acinov.

Ḑiarulŭ cancelariei rusescĭ *„Nord“* din Bruxella vorbesce despre incidentulŭ dela *Sagallo* în tonŭ moderatŭ, deși cu părere de rĕu. Manifestația de simpatiă a camerei francese pentru Rusia, ḑice „Nord“, va șterge réua impresiune, ce a produs'o în opiniunea publică a Rusiei procederea pripită sângerósă a autorităților francese și a admiralului *Orly*. In totŭ casulŭ este regretabilŭ. că nouĕle proiectele francese au fostŭ probate mai ântêiu în contra unorŭ Rușĭ.

Representanții ruși la Balcani.

O depeșă din *Petersburgŭ* spune, că guvernulŭ rusescŭ are de gândŭ a'șĭ mări representanțele diplomatice în douĕ țĕrĭ slave: în *Serbia* și în *Muntenegru*. Ministrul-președinte din Belgradŭ va fi ridicatŭ la rangulŭ de ambasadorŭ, ér ministrulŭ-președinte în Cettinge va fi înlocuitŭ c'unŭ trimisŭ estraordinarŭ și ministru plenipotențiarŭ.

Steagulŭ constituționalŭ bulgarŭ.

Scimŭ că s'a făcutŭ obiecțiunea, că *prințulŭ Bulgariei* nefiindŭ recunoscutŭ de puterĭ nu póte folosi la ocasiunĭ solemnele drapelulŭ princiarŭ. *Cestiunea* acésta a *drapelului* s'a resolvatŭ acum, după cum spune „Coresp. de l'Est“, în modulŭ următorŭ: Consiliulŭ de miniștri a proiectatŭ unŭ nou steagŭ constituționalŭ. Noulŭ drapelŭ este unŭ tricolorŭ bulgarŭ, tivitŭ cu negru și cu galbenŭ, în mijlocŭ e zugrăvitŭ leulŭ bulgarŭ în câmpŭ roșu. Acestŭ nou drapelŭ va fi arboratŭ la reîntórcerea prințului de Coburgŭ în Sofia.

Mommsen despre Boulanger.

„Figaro“ raporteză, că unŭ colaboratorŭ alŭ sĕu a avutŭ o convorbire cu *Mommsen* (istoriculŭ germanŭ), care lucréză acum în biblioteca națională din Parisŭ. *Mommsen* sĕ fi ḑisŭ: „Mĕ îndoiescŭ că *Boulanger* are însușirea unui Cesarŭ. Se observă la elŭ mai multŭ însușirĭ negative, de pildă lipsă mare de sêmțŭ pentru morală. Ven rea lui la putere este dealtmintrelea singurulŭ periculŭ ce amenință republica. Pretendenții mi-se parŭ cu totulŭ *nepopularĭ*. Póte că pentru acésta s'a putută susținea republica până aḑĭ. In realitate se află în Francia prea puținĭ republicanĭ. Fiecare primesce republica numai, pentru că nu esistă ceva mai bunŭ pentru momentŭ. Cu Thiers mergeau odinióră bunĭ republicanĭ. Germania nu se teme, că prin venirea la putere a lui Boulanger s'ar puté încorda și mai tare relațiunile ei cu Francia. La noi în Germania, nu se crede că Boulanger va ajunge la cârmă, pentru că armata nu e pe partea lui. Póte că posede simpatii la soldații de rêndŭ, dér maioritatea oficerilorŭ îlŭ desprețuescŭ. Admițêndŭ că-i va succede lui Boulanger a se face *consulŭ* orĭ *impĕratŭ*, guvernulŭ sĕu n'ar puté fi decâtŭ de-o scurtă durată; probabilŭ că atuncĭ unŭ altŭ generalŭ va voi sĕ-i ocupe loculŭ și era pronunciamentelorŭ ar fi deschisă.“

Demonstrațiunĭ ungurescĭ.

Sâmbătă s'a ținutŭ o conferință de cetățenĭ oposiționalĭ în Pesta, în care s'a făcutŭ propunerea de a se arangia unŭ conductŭ de torțe în onórea oratorilorŭ de frunte ai oposițiunei din parlamentŭ. Se crede, că acestŭ proiectŭ se va esecuta.

Intre studenții ungurĭ e érășĭ mare mișcare. Ei au intențiunea de a serba în anulŭ acesta ḑiua de 15 Martie, aniversarea revoluțiunei din 1848, în modŭ mai festivŭ, ținêndŭ în sala Redutului o adunare, în care onorabilulŭ Daniel Iranyi (odinióră Halbschuh) va rosti o cuvêntare festivă. Se mai vorbesce, că s'au plănuitŭ diferite alte demonstrațiunĭ, dintre carĭ una se va face în teatrulŭ naționalŭ. Cu acésta ocasiune studenții ungurĭ vorŭ purta căciulĭ deosebite, cu inscripțiunea: „libertate, egalitate, frățietate“. Se dice, că studenții vorŭ coopera de astă-dată împreună cu lucrătorii în inscenarea demonstrațiunilorŭ.

Din parlamentulŭ austriacŭ.

Ședința dela 28 Februarie a parlamentului austriacŭ, în care se desbate acum asupra bugetului, a fostŭ de totŭ furtunósă.

Deput. *Dr. Vaschaty* dise, că pentru a dispăré deficitulŭ, e necesarŭ sĕ se reducă bugetulŭ armatei. Sporirea sarcinelorŭ pentru armată are sĕ ducă la falimentŭ, și pentru acésta pórtă vina raportulŭ nostru cu Berlinulŭ. Se va vedé prea târḑiu, că alianța austro-germană nu se póte suporta de noi și trebue desfăcută. Vecinulŭ nostru dela nordŭ, casa Hohenzollern, a fostŭ de seculĭ celŭ mai înverșunatŭ contrarŭ, inimiculŭ de mórte alŭ acestui imperiu și alŭ dinastiei sale. Elŭ ne-a slăbitŭ imperiulŭ luându-ne țĕrĭ întregĭ. Alianța Austriei cu Germania e nenaturală. Asta e doveditŭ de istoria. In 1864 Austria a luptatŭ în alianță cu Prusia contra micei Danemarce pentru ca în 1866 cancelarulŭ sĕ lupte contra Austriei în unire cu celalaltŭ aliatŭ alŭ nostru de adĭ, cu Italia, și după lupta dela Sadova, Austria a perdutŭ supremația în Germania și a perdutŭ și Veneția, și décă Napoleonŭ III n'ar fi pusŭ stavilă armelorŭ prusiane, póte că Austria ar fi ajunsŭ deja atuncĭ sórtea Bavariei și a Saxoniei.

Cancelarulŭ germanŭ a purtatŭ de nasŭ pe diplomații din Viena, ér rĕposatulŭ împĕratŭ Fridericŭ III, ca principe de corónă, în 1864 a ḑisŭ, că numai împrejurările au unitŭ pe Prusia cu Austria în contra Danemarcei, ér nu simpatiile. In 1887, când cancelarulŭ a vorbit pentru septenatŭ, a ḑisŭ: „E adevĕratŭ, că împĕratulŭ s'a vĕḑutŭ silitŭ sĕ pórte douĕ marĭ rĕsbóie (1866 și 1870/1), dér acestea au fostŭ unŭ resultatŭ istoricŭ alŭ vécurilorŭ trecute, ce ni-s'a impusŭ“. Etă dér că și după istoria, alianța nóstră e nenaturală, o spune însușĭ viclénulŭ diplomatŭ, cancelarulŭ, care scia în 1864, că trebue sĕ pórte rĕsboiulŭ celŭ mare, și cu tóte astea nu s'a genatŭ în ajunulŭ marelui rĕsboiu sĕ împrăștiă ca aliatŭ banĭ și sânge austriacŭ înaintea șanțurilorŭ dela Düppel.

Necesitatea desfacerei alianței cu Germania e întemeiată și prin idea națională, care predomnesce timpulŭ nostru Desfacerea e posibilă. Francia caută adĭ amiciția Austriei și între aceste douĕ puterĭ nu esistă nicĭ unŭ interesŭ ce colidéză. Mergêndŭ Francia cu Austria, trebue sĕ le urmeze și Italia, care e așa de închisă de ele, încâtŭ în casŭ de rĕsboiu Germania nu'i póte da ajutorŭ. Urmarea ar fi, că Rusia, care dela congresulŭ din Berlinŭ nu mai póte merge cu Germania și e avisată la Francia, ar trebui de asemenea sĕ mérgă cu Austria și așa Germania ar fi isolată. Rusia a esperiatŭ, că *germanica fides nulla fides*.

Bismark numai de nevoiă a căutatŭ alianța Austriei, când a vĕḑutŭ că nu mai póte dispune pe Rusia pentru Germania. Alianța triplă nu e creată pentru pace, ci pentru a declara în permanență pericululŭ de rĕsboiu și a aduce popórele la sapă de lemnŭ. In momentulŭ în care cancelarulŭ germanŭ ar puté atrage pe Rusia în partea sa, ar renunța la alianța cu Austria și ar lăsa Rusiei mână liberă la Balcanĭ și la Bosforŭ. Austria e numai unŭ rĕu necesarŭ, pentru ca în casŭ de rĕsboiu cu Francia, care trebue sĕ vie, sĕ acopere spatele Germaniei contra Rusiei, căcĭ la unŭ atacŭ alŭ Rusiei contra Austriei nu se póte cugeta, nicĭ nu e esemplu în istoria, că Rusia a atacatŭ pe Austria, din contră a încheiatŭ alianțe cu ea și i-a venitŭ în ajutorŭ.

Bugetulŭ îlŭ respinge vorbitorulŭ și din motivulŭ, că nu s'au împlinitŭ promisiunile din discursulŭ tronului făcute poporului boemŭ. Cere reactivarea dreptului publicŭ boemŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Călĕtoriile de esercițiu ale statului majorŭ generalŭ vorŭ fi fórte interesante în anulŭ acesta. „Reichswehr“ spune, că aceste călĕtorii se vorŭ face în luna Mai în Galiția sub conducerea inspectorului generalŭ alŭ armatei Archiducele Albrecht. La începutulŭ lui Mai va pleca Archiducele cu întregŭ statulŭ sĕu militarŭ în Galiția. Pe lângă șefulŭ statului majorŭ generalŭ fzm. br. de Beca și locțiitorulŭ sĕu fml. Galgotzy vorŭ mai lua parte numeroșĭ oficerĭ de statŭ majorŭ și vr'o douĕḑecĭ de generalĭ ai

---

imp., pentru ce și trebuì sĕ se sinucidă ca sĕ scape de persecuțiunĭ, nume curatŭ românescŭ în usŭ la mulțĭ Românĭ *Lucanŭ*, *Luca* etc.

Annius Papianus Milo, unŭ tribunŭ care a propusŭ revocarea din esiliu a lui M. T. Cicero. Acestŭ nume Românii îlŭ folosescŭ acușĭ *Papianŭ*, acușĭ *Popianŭ*.

Brunius Papius unŭ Samnitŭ nefericitŭ, care a frântŭ pacea cu Romanii, dreptŭ ce s'a sinucisŭ, și fŭ estradatŭ Romanilorŭ. Acestŭ nume *Papiu* este fórte desŭ la Românii noștri și nu este formațiune nouă, după cum credŭ unii.

Calvisius Sabinus, unŭ admiralŭ-comandante alŭ lui Octaviu. Numele *Sabin* este fórte frecuentŭ în istoria Romanilorŭ. Acestŭ nume propriu dedusŭ dela numele poporului — *Sabinu*, îșĭ are originea sa dela protopărintele Sabinilorŭ — întemeiătorulŭ poporului Sabinŭ — cu numele *Sabo, conditor gentis sabinianae*; probabilŭ că și numele de *Szabó* scrisŭ pe unguria, ce ocure la mulțĭ Românĭ, nu este alta decâtŭ făcutŭ din Sabo, deórece Românilorŭ nefiindu-le permisŭ mai'nainte a se ocupa de meserii și industria, n'au pututŭ fi toțĭ croitorĭ de haine (szabó), câțĭ astăḑĭ pórtă acestŭ nume.

C. Cornelius Gallus, unŭ comandante alŭ lui Octavianŭ în lupta cu Cleopatra cea frumósă — regina Egiptului. Acestŭ nume încă îlŭ pórtă mai mulțĭ Românĭ, scriitorii străinĭ au făcutŭ din elŭ *Gáál*.

P. Decius Mus, unŭ comandante alŭ republicei romăne în lupta cu Latinii, de aci se devină numele românescŭ *Dițiu*, pe unguria *Diez*, pe germânesce *Diez*.

Dragus-Pompeius istoriografŭ, pe timpulŭ lui Augustŭ, a descrisŭ istoria Galilorŭ. De aicĭ numele românescŭ *Dragu, Drăganŭ, Dragán, Dragány, Dragoșiu, Dragos*. Credŭ, că nu este lipsă sĕ amintescŭ, că aceste nume se găsescŭ pe totŭ loculŭ între Românii noștri, s'au alesŭ din ei bărbațĭ marĭ, principĭ în Marmația și Moldova, *Dragoșiu* deputatŭ dietalŭ de tristă memoria, ucisŭ în 1848, în munții apusenĭ la Abrudŭ, cu acestŭ nume este plină comuna Verendŭ în Satmare Marmația. Familia *Balcu* înrudită cu familia *Dragu*, din care s'a făcut mai târḑiu *Dragfi* (fiulŭ lui Dragu), — *Bartolomeiu Dragfi* voda Transilvaniei — stegarulŭ țĕrei — a căḑutŭ în lupta dela Mohacĭ, 1526, 29 Augustŭ.

Q. Fabius Maximus, cunctator-dictatorulŭ republicei romane în resbelulŭ II. punicŭ în contra lui Hanibalŭ. *Gens Fabia* a sângeratŭ la Cremera contra Veienților. Acéstă familia a fostŭ fórte ilustră în istoria strămoșilorŭ noștri. Dela acestŭ nume se derivă numele de *Fabianŭ* întrebuințatŭ de mulțĭ Românĭ (Careii-Marĭ).

Gratianus, împĕratŭ romanŭ, din acestŭ nume s'a făcutŭ numele românescŭ *Crățiunŭ, Crăciunŭ*, întrebuințatŭ fórte desŭ de Românĭ, totŭ dela acestŭ nume se numesce și sĕrbătórea nascerei Domnului n. Is. Christosŭ, deórece numele sfântului *Grațianŭ* cade pe aceea ḑi. Apoi Românii de comunŭ pruncii născuțĭ pe timpulŭ Crăciunului ii numescŭ cu acestŭ nume *Crăciunŭ*, éră pruncii născuțĭ pe timpulŭ Pascilorŭ (învierea Domnului) ii numescŭ *Pasicu = Pașcu*.

Lutatius Catulus, consulŭ romanŭ în rĕsbelulŭ I. punicŭ, învingĕtorulŭ dela insulele egatice. Din acestŭ nume se pare a se deriva numele *Lucaciu*, schimbându-se *t* în *c*.

Marius Egnatius, unŭ beliduce alŭ Socilorŭ (confederațĭ) în lupta cu republica, învinsŭ la Aufidus. De aci credemŭ a se deriva numele de *Ignațiu*, *Ignatŭ*, acestŭ din urmă în usŭ la mulțĭ Românĭ (Simiclăușŭ.)

Marcus Antonius-Marcus Aurelius: tóte nume ilustre romane; nu sufere îndoială, că numele de *Marcus — Marcu* — este și până astăḑĭ numele a nenumĕrate familii românescĭ.

Papia Poppea, numele unei legĭ aduse sub împĕratulŭ Augustŭ în interesulŭ damelorŭ romane, póte dela numele propunĕtorului; numită așa. Apoi *Popea Sabina* nume femeescŭ. Numele de *Popea* este și până astăḑĭ lățitŭ între Românĭ, și bine vĕḑutŭ în cercurile românescĭ.

Piso: unŭ nume ilustru la Romanii cei vechĭ (Cicero ad Pisonem). Acestŭ nume se mai află și astăḑĭ la unele familii române, precum în fostulŭ comitatŭ Zarandŭ și póte și aiurea.

Marcus Portius Cato, censorulŭ severŭ: „Censeo Cartaginem esse delendam“ pe timpulŭ resbelului III punicŭ, omŭ care a luptatŭ contra filosofiei și limbei

armatei comune și milițiilorŭ, cu totulŭ vr'o 120 persóne. Pentru serviciulŭ de scirĭ și ordonanță se va pune conducĕtorului despărțĕmêntului de recunóscerĭ la disposițiune o jumĕtate escadronŭ de cavaleriă. Drumulŭ călĕtoriei de esercițiĭ va face dealungulŭ fostei căĭ ferate Albrecht din Ungaria de susŭ peste Carpațĭ la Lagocz și de acolo în valea Visloculuĭ prin Sanok, Rymanov, Krosno către Rzeszov. O parte din acestŭ drumŭ e identicŭ cu calea ferată strategică ce e a se construi în anulŭ acesta în Galiția în valea Visloculuĭ dela Krosno la Rzeszov, care e destinată a lega căile ferate austriace ale statului cu calea ferată galițiană Karol-Ludovic.

* *

Adunarea generală a „Timișanei“ s'a ținutŭ în 25 Februarie a. c. Din raportulŭ generalŭ alŭ direcțiunei se constată, că „Timișana“ a realisatŭ în decursulŭ anuluĭ trecutŭ unŭ profitŭ curatŭ de 17% după capitalulŭ de acțiunĭ în sumă de 50,000. Din acestŭ câștigŭ adunarea generală a decisŭ a se împărți la acționarĭ ca dividende 6%, 50 de florinĭ s'au datŭ alumneului romanŭ din Timișóra, ér 11% din venitulŭ curatŭ, și respective 5881 florinĭ 17 cr. s'a decisŭ a-se adaoge fondului de reservă, — urmărindu-se scopulŭ, ca fondulŭ de reservă sĕ se ridice la 50,000 fl. și apoi acela sĕ se adaogă la capitalulŭ de fundare.

* *

Reuniunea femeilorŭ vĕduve, pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Brașovŭ și Săcele aduce sincerele sale mulțămite, și pe acéstă cale, D-nei Lucreția Zănculescu, născută I. Fericeanu, care s'a făcutŭ membră fundatóre a acestei Reuniunĭ, contribuindŭ suma de fl. 25.

* *

Trenŭ de plăcere la Parisŭ. Biuroulŭ de bilete de drumŭ de ferŭ din Brașovŭ întocmesce, cu ocasiunea esposiției universale din Parisŭ, în luna Maĭ, unŭ trenŭ de plăcere dela Brașovŭ la Parisŭ, pentru care se dau bilete de dusŭ și întorsŭ cu prețurĭ neobicĭnuitŭ de reduse. Trenulŭ acesta separatŭ plécă din Brașovŭ pe la Oradea-mare, Budapesta, Bruck l. L., Viena, Salzburg, Lend-Gastein, Wörgl, Innsbruck, Landeck, Feldkirch, Buchs, Sarens, Wesen, Zürich, Brugg, Basel, Delle, Belle, Jorton la Parisŭ. Intórcerea nu se mai face cu trenŭ separatŭ, ci cu orĭ-ce trenŭ acceleratŭ orĭ de persóne, după placŭ, pe drumulŭ susŭ numitŭ, dér cu deosebirea, că dela Bischofshofen se póte folosi și linia ce duce pela Selzthal, Hieflau, Klein-Reifling, Amstetten. Prețurile biletelorŭ de dusŭ și întorsŭ suntŭ împreună cu mâncarea și cuartirulŭ în timpŭ de 8 dile de ședere în Parisŭ: Classa I 259 fl., classa II 190 fl. 80 cr., classa III 147 fl. Biletele suntŭ valabile 45 de dile. Intreținerea în Parisŭ se dă în hotelurĭ escelente. Ca locuință primescŭ călĕtorii de cl. I câte unulŭ o odaiă, ceĭ de cl. II câte doi o odaiă, ceĭ de cl. III câte 3—4 o odaiă. Prenotărĭ se facŭ în numitulŭ biurou, unde se dau și deslușirile ce se cerŭ.

* *

Reuniunea germană de cântărĭ din locŭ va da mâne séră, Mercurĭ, și Joi séra (6 și 7 Martie n.) la Redută concertŭ împreunatŭ cu unŭ 'ocŭ de scenă comicŭ. Programulŭ e variatŭ.

* *

Fortificațiile Românieĭ. Comisiunea de 20 membri a Camerei, spune *Epoca* s'a adunatŭ în biblioteca Senatului pentru a asculta explicațiunea d-lui Ministru de resbelŭ relativŭ la fortificarea țĕrii. S'a cetitŭ unŭ memoriu alŭ consiliului de apĕrare alŭ țerii relativŭ la necesitatea fortificațiunilorŭ, memoriu asupra căruia ne credemŭ datorĭ a păstra tăcerea. D-lŭ generalŭ Manu, asistatŭ de dd. generalĭ Arionŭ și Berendeiu, de d-lŭ colonelŭ Poenarŭ și de dd. majorĭ Culcerŭ și Boteanu, a datŭ tóte explicațiunile cerute de dd. deputațĭ. Intru câtŭ privesce cestiunea financiară ea stă astfelŭ: S'au cheltuitŭ până acuma vre-o 30 de milióne și va fi nevoie încă de vre-o 70 de milióne pentru a se complecta totŭ sistemulŭ de apĕrare a țĕrii, cuprindĕndŭ întărirea următórelorŭ puncte: Bucurescĭ, Galațĭ, Nămolósa, Focșanĭ. Décă camerile arŭ aproba aceste planurĭ de fortificare, guvernulŭ ar cere anulŭ acesta unŭ creditŭ de 12 milióne și în anii următorĭ asemenea câte 12 milióne anualŭ până la complectarea sumei de 70 milióne în terminŭ de 5 anĭ. D-lŭ gen. Manu a hotătîtŭ, în ințelegere cu membrii comisiunei Camerii, d'a convoca camera întrégă în ședință secretă, și d'a da unele explicațiunĭ înainte d'a cere în ședință publică creditele necesare.

* *

Asilulŭ pentru sĕracĭ, din Brăila. „Românulŭ“ primesce următórele detalii asupra fundăriĭ și asupra progresului ce s'a făcutŭ de acestŭ asilŭ. „Cam pe la începutulŭ lunei Septemvre trecutŭ, unŭ grupŭ de tinerĭ din elita societățiĭ brăilene a luatŭ inițiativa pentru înființarea unei societățĭ anume pentru acestŭ scopŭ. Acéstă societate, mulțămită activitățiĭ membrilorŭ administratorĭ, numĕră astădĭ peste 370 de membri dispunĕndŭ și de unŭ capitalŭ de aprópe 3000 lei. Plata lunară e de 1 fr. Pentru arangiarea asilului s'a cheltuitŭ 2000 lei. Asilulŭ e compusŭ din 4 odăi spațióse, avĕndŭ câte patru paturĭ de ferŭ complectŭ arangiate. Curățenia e esemplară. Integrulŭ apartamentŭ se află în o casă nouă din strada Unirei și îndeplinesce tóte condițiunile cerute de higienă. Primirea în asilŭ e astfelŭ arangiată: în fie-care sĕră se presintă în biroulŭ asilului o comisiune care găsduesce pe sĕrmanĭ. Deosebire de naționalitate și religiă nu se face, căcĭ nicĭ nevoia nu cunósce o asemene piedecă. Sĕrmanii din alte orașe ca și ceĭ localnicĭ suntŭ adăpostițĭ, primindŭ în totŭ timpulŭ șederei lorŭ, dimineța și séra, câte unŭ ceaiu cu pâne și de trei orĭ pe sĕptĕmână mâncare. Dela 1 Novembre 1888, data deschiderei asilului, și până adĭ s'au încuartiratŭ peste 242 persóne, dându-li-se 484 porțiĭ ceaiu și 426 porțiunĭ mâncare“.

* *

Unŭ pictorŭ nebunŭ. Cu ocasiunea morțiĭ archiducelui Rudolfŭ, împĕratulŭ a dăruitŭ unui tinĕrŭ pictorŭ, David Moser, în etate de 18 anĭ, 20 de napoleonĭ, pentru-că a desemnatŭ minunatŭ de bine pe principele pe patulŭ seu mortualŭ. Tinĕrulŭ pictorŭ însĕ, fie că a lucratŭ cu multă pasiune, fie că l'a emoționatŭ adĕncŭ tragedia moștenitorului de tronŭ, d'atuncĭ a cădutŭ în melancoliă, ér acum de câte-va dile a nebunitŭ.

* *

Studenții români din Zürich 'șĭ-au constituitŭ comitetulŭ societățiĭ lorŭ pe 1889/90 astfelŭ: președinte G. Dunca, vice-președinte C. Balșŭ, cassarŭ I. T. Angelescu, secretarŭ M. Mateescu, actuarŭ G. Venturǎ și bibliotecarŭ I. D. Luizescu, toțĭ studențĭ la politechniculŭ din Zürich.

Din camerile române.

Camera. Ședința dela 13 Februarie.

Suntŭ 2 indigenate de votatŭ, rĕmase de Sâmbătă: D-nii Corutz și Ioseph Smeltz, suntŭ votațĭ ambii.

La ordinea dileĭ convenția dintre guvernulŭ românŭ și compania Lemberg-Cernăuțĭ-Iașĭ. D-lŭ *Triandafilŭ*, raportorŭ, dă cetire raportului comisiuniĭ delegațiĭlorŭ. Luarea în considerație se votéză fără discuție.

D-lŭ *Olănescu* combate clausa din proiectŭ, aceea care privesce despăgubirea de 130,000 lei, care trebue sĕ-i plătéscă statulŭ societățiĭ austriace, pentru mai multe construcțiĭ făcute de acea societate, și spune că nu-i dreptŭ să se plătéscă acéstă sumă, de óre ce statulŭ nu rĕscumpĕră linia ferată, ci se substitue societățiĭ ca administratorŭ alŭ liniei. Oratorulŭ spune, că cantitatea de materialŭ rulantŭ nu e suficientă pentru exploatarea liniei.

D-lŭ *Al. Marghilomanŭ* rĕspunde, că în ce privesce construcțiunile de care vorbesce d. Olănescu, suntŭ mai multe case făcute cu scopŭ de a servi de locuință uvrierilorŭ din atelierele dela Pășcanĭ și care li-se închiriéză pe prețŭ de 20,000 lei. Aceste construcțiĭ au costatŭ circa 200,000 lei prin amortisărĭ, căcĭ dau unŭ venitŭ mare; s'a plătitŭ 70,000 lei, căcĭ se póte da 130,000 lei pe unŭ imobilŭ, care dă unŭ venitŭ de 20,000 lei și care ne e forte trebuinciosŭ pentru locuința uvrierilorŭ din Pășcanĭ.

In ce privesce cantitatea de materialŭ rulantŭ pentru exploatare, d. ministru adaogă, că astădĭ nu se póte cere societățiĭ sĕ dea atâta și atâta materialŭ, pentru că adĭ nu se rĕscumpĕră linia ca sĕ ne dea numĕrulŭ cutare de vagóne seu altele. Ne dă căcĭ se cuvine ca în mediu sĕ putemŭ exploata linia. D. Ministru adaogă, că astădĭ avemŭ linia în mâna nóstră, datorită norocului, sĕ dicemŭ, décă nu inteligențiĭ nóstre și acésta ne e de mare folosŭ, căcĭ avemŭ unŭ mănunchiu din acéstă rețea, ce ne servă și la exploatare și la apĕrare (aplause.)

Se procede la votare; convenția s'a votatŭ cu 102 voturĭ.

D-nulŭ *Primŭ-ministru* cere ca sĕ se ia câtŭ mai în grabă în discuție proiectulŭ de lege pentru vĕndarea bunurilorŭ Statuluĭ. — Se fixéză discuția pe Mercurĭ.

Senatulŭ. Ședința dela 13 Februarie.

D-lŭ *V. A. Ureche* dă cetire a treia óră propunereĭ sale în privința conservăriĭ monumentelorŭ naționale.

Sĕ ia în cercetare și se votéză fără discuție proiectulŭ de lege relativŭ la scutirea de taxele vamale a cailorŭ importațĭ din străinătate pentru trebuințele armateĭ.

Literatură.

Din „Istoria limbei și literaturei române“ a apărutŭ partea I sub titlulŭ: **Istoria limbei române**, de *Ionŭ I. Bumbacŭ*, profesorŭ c. r. de limba și literatura română la liceulŭ c. r. din Cernăuțĭ. Prețulŭ 1 fl. Opulŭ cuprinde 128 pag. formatŭ mare octavŭ și este lucratŭ pe basa unui însĕmnatŭ numĕrŭ de documente istorice, pe care autorulŭ le citéză în note.

Nașa Trina, operetă comică într'unŭ actŭ, de Dr. *G. Vuia*. (musica de Alex. Dorn.) — O ariă, unŭ corŭ bărbătescŭ și unŭ corŭ mixtŭ de composit. românĭ. — (S'a jucatŭ de 2 orĭ în 1888 de „Reuniunea română de cântărĭ și musică din Oravița“, ér odată s'a jucatŭ la „Băile Herculane“. Acțiunea se petrece într'un satŭ de lângă Oravița. Cărticica cuprinde 38 pag. form. micŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Roma, 5 Martie. Formarea cabinetului a progresatŭ. Crisa ministerială va înceta în curĕndŭ. Seismitdoda (?) a primitŭ portofoliulŭ finanțelorŭ, generalulŭ Derzis pe celŭ de resboiu, Saintbon pe celŭ de marină.

Bucurescĭ, 5 Martie. Miniștrii de interne, de rĕsboiu și de justiția au adresatŭ funcționarilorŭ lorŭ subalternĭ cerculare în contra crescerei propagandei socialiste. Ministrulŭ de interne recomandă cea mai mare supraveghiare a uneltirilorŭ și imediata arestare a uneltitorilorŭ. Ministrulŭ de justiția provócă tribunalele și pe procurorii statului sĕ procédă cu cea mai mare asprime. Ministrulŭ de rĕsboiu dă ordinŭ comandanțilorŭ de corpurĭ și de garnisóne ca sĕ țină trupe pregătite, spre a pute sta la disposițiunea autoritățilorŭ când vorŭ interveni contra uneltirilorŭ.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ

din 4 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vend.	9.38
Argintŭ romănescu -	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.56	„	9.58
Lire turcescĭ - - -	„	10.80	„	10.86
Imperialĭ - - - -	„	9.80	„	9.86
Galbinĭ	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulu - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.95
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.30
Imprumutulu căilorŭ ferate ungare -	145.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.50
Amortisarea datoriei cailorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	101.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - - - - - - - - -	126.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.70
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.05
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.45
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.50
Acțiunile băncei austro-ungare - -	886.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	312.50
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	305.25
Galbenĭ împărătescĭ - - - - - - -	5.62
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.58
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	59.22½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.30

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

grecescĭ și contra corupțiunei în Roma. Numele *Catone* adĭ se află la mulțĭ Românĭ (cottulŭ Bihorŭ), diformatŭ în *Cătană* și *Katona*. Ér numele *Portius* este cunoscutŭ între Românĭ, unŭ membru alŭ academiei din Bucurescĭ în secțiunea naturală, suntŭ și comițĭ și principĭ cu numele *Porcia* în Ungaria și Italia și până astădĭ.

Rutilius Rufus, tribunŭ militarŭ în resbelulŭ numantinŭ, care a descrisŭ grecesce istoria Romei. Numele *Rufu* este lățitŭ între Românii mai alesŭ din Biharea și până adĭ.

Achaemenes, comandante grecŭ în resbelulŭ cu Perșii, acestŭ nume semĕnă multŭ cu numele de familiă *Achimă*, *Achimescu*, prin locurile mestecate *Atyim*, pe ungurià.

Andronicus Cyrrhestes, architectorŭ grecŭ în Athena. Acestŭ nume *Andronică* l'au avutŭ unii împĕrațĭ bisantinĭ, se află și astădĭ în unele colonii macedo-române, *Andronicu-Andronica*.

Choerilus-Cyrilus, scriitorŭ grecŭ pe timpulŭ lui Aeschylos, semĕnă multŭ cu numele *Chirilă*, din care Sêrbii au făcutŭ *Kirilovits*, ér Ungurii *Tyirila*.

Nestor, principele din Pytos (simbolulŭ bĕtrânețelorŭ), celŭ mai bĕtrânŭ între ducii contra Troiei. Acestŭ nume se află și astădĭ la mulțĭ Românĭ, ca *Nistorŭ*, ér la unii diformatŭ în *Nyistor*.

Paches și Pachos, comandante athenianŭ, esecutorulŭ sentinței adunărei poporului din Athena contra locuitorilorŭ din Mitilene în resbelulŭ peloponesiacŭ. Acestŭ nume *Pachu* încă se află la unii Românĭ mărginașĭ. Unii credŭ în originea lui rutĕnă.

Pan (pe slavoniă „domnŭ“), fiiulŭ lui Hermes, deulŭ fluerului și alŭ păstorilorŭ, nume cunoscutŭ și până astădĭ între Românii din România liberă.

Philipos, regele Macedoniei, astădĭ încă mulțĭ Românĭ au acestŭ nume *Filipŭ*, pe unguriă *Fülöp și Fülep*.

De bună sémă vorŭ fi și mai multe nume, carĭ se vorŭ fi putĕndŭ deduce cu originea lorŭ la istoria popórelorŭ vechĭ, dér sĕ fie destulŭ deocamdată acestea din care se póte vedé apriatŭ, câtŭ de rĕu facŭ aceia, carĭ se lasă a'șĭ diforma sĕu schimosi numele lorŭ, căutându-le óreșĭ-care-va ințelesŭ palpabilŭ sĕu adnectându-le câte-o terminațiune străină.

V. Leșianu.

Cătră onorații cetitorĭ!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are cătră sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care di, érășĭ cu același prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sorte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducêndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Conduși de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ pututŭ da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale,* carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe terĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținêndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că sĕ sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ mărítŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a., pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora impregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „GazeteiTr ansilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9 18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uiora	1.37			10.09
Vințulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișóra	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișú			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașu	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gihrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	——

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	——
Țagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕșŭ-Ludoșŭ	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșeni	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Nemeth-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Nemeth-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișoră	9.16

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Seica mare	3.02	5.05
Lómneșŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.